

Philip Driessen

02.

Coronapandemie

2.1 Coronapandemie en de gevolgen voor de UM

A. Kort terugkijken naar 2021

Sinds de start van de coronapandemie in maart 2020 zijn we met zijn allen in constante staat van aanpassing en flexibiliteit. Zo hebben we er alles aan gedaan om de impact van de pandemie en overheidsmaatregelen op ons primaire proces zo goed mogelijk te mitigeren voor onze medewerkers en studenten. Zowel studenten als medewerkers tonen veel flexibiliteit, en groot aanpassingsvermogen en een ongekeerde veerkracht. Met een goede online infrastructuur is de organisatie in staat geweest de gevolgen van de coronapandemie voor onderzoek en onderwijs enigermate behapbaar te houden. Daarnaast hebben we aanvullende maatregelen getroffen voor studenten en medewerkers, onder meer om hun fysieke en mentale gezondheid zo optimaal mogelijk te bevorderen. Niettemin heeft de pandemie ook een effect gehad op het verzuim (zie paragraaf 3.2.1.). Gedurende de coronapandemie is er een UM brede corona vaccinatie survey uitgevoerd onder UM studenten en medewerkers, met een focus op een veilige werk/studeeromgeving en vaccinatiedrag. Uit dit onderzoek bleek dat de vaccinatiebereid onder studenten en medewerkers hoog is, en dat er tevens zorgen zijn over de terugkeer naar de werk/studeerplek. De resultaten van deze survey worden meegenomen in diverse initiatieven van het SSC en HR (zie hoofdstuk 3.1. en 3.2.).

Vanaf het begin van de coronacrisis is er veel aandacht geweest voor studie-gerelateerde behoeften van studenten en studentenwelzijn, met in het bijzonder aandacht voor studenten met een functiebeperking of verminderde toegang tot online leermiddelen. De coronapandemie betekende een extra hoge werkdruk onder docenten en onderwijsondersteunend personeel. Daarom hebben we zoveel mogelijk ingezet op de vermindering van de mentale en sociale arbeidsbelasting van onze medewerkers. Het College van Bestuur en Decanen hebben besloten tot een investeringsprogramma van ruim 7 miljoen euro om de grootste problemen ontstaan door de coronacrisis en de bijkomende verhoging van de werkdruk aan te pakken. Vanuit dit programma zijn er extra investeringen gedaan, gericht op het aantrekken van extra docenten of ondersteuning van docenten. Het Nationaal Programma Onderwijs (zie paragraaf 2.2) heeft hier ook aan bijgedragen.

B. Richting 2022

De gevolgen van de coronapandemie zijn nog steeds voelbaar en hebben een zichtbare impact en (na)werking op medewerkers, studenten, onderzoek, onderwijs en bedrijfsvoering van de UM. Diverse maatregelen lopen meerjarig door, zoals de versoepeling bindend studieadvies (BSA) en onze compensatieregeling voor vertraagde onderzoekers.

De komende periode spannen we ons in voor het versterken en verrijken van Probleemgestuurd Onderwijs (PGO) met de inzet van digitale technologie onder de noemer van het Technology Enhanced Education programma. We blijven altijd aandacht

hebben voor studie-gerelateerde behoeften van studenten en voor het welzijn van studenten en medewerkers. Faculteiten zullen tijdelijk online onderwijs blijven bieden voor bijzondere situaties, onder meer voor studenten die problemen ervaren rondom huisvesting en studenten die besmet zijn met corona of verplicht in quarantaine moeten. De Taskforce Future of Working @UM heeft een beleidskader opgesteld waarmee we de positieve aspecten van thuiswerken behouden en inbedden in UM-beleid. De IT-organisatie gaat zicht daarnaast nog meer bezighouden met de versnelling en intensivering van IT-dienstverlening en komt met oplossingen voor ondersteuning. Het eerder opgezette investeringsprogramma en het Nationaal Programma bieden hierbij financiële middelen ter ondersteuning.

2.2 Nationaal Programma Onderwijs

2.2.1 Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

De overheid stelt vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) substantiële bedragen beschikbaar om onderwijsinstellingen te helpen de gevolgen van de coronapandemie voor onderwijs en onderzoek aan te pakken. Collegegelden zijn voor 2021-2022 gehalveerd en er zijn middelen voor extra hulp voor de klas, studentenwelzijn en de ondersteuning van studenten. Voor onderzoek zijn substantiële bedragen beschikbaar voor verlenging van tijdelijke contracten. In dat kader zijn twee bestuurlijke akkoorden gesloten tussen OCW en de universiteiten: een bestuurlijk akkoord over de onderwijsmiddelen en een bestuurlijk akkoord over de onderzoeksmiddelen.

Begin juni 2021 hebben alle faculteiten en het Studenten Service Centre (SSC), op verzoek van het College van Bestuur, plannen ingediend voor het inzetten van de NPO-middelen binnen de thema's, die zijn vastgesteld in de bestuursakkoorden. De faculteitsraden en relevante experts binnen de faculteiten zijn betrokken geweest bij het opstellen van de plannen. Deze plannen zijn vervolgens door alle besluitvormende organen, inclusief de medezeggenschap (Universiteitsraad) goedgekeurd. De verantwoording over de uitvoering van de NPO-plannen is in het format van de Kwaliteitsafspraken gegoten en is onderdeel van de cyclus van agendering voor de Universiteitsraad. Bij voorkomende bijstellingen van de plannen wordt de Universiteitsraad vooraf geïnformeerd.

2.2.2 NPO-bestuursakkoord: onderwijs

Extra hulp voor de klas

De plotselinge overgang naar online en hybride onderwijs had grote impact op de onderwijslast van docenten. Om de werkdruk op het onderwijzend personeel te verlagen hebben we daarom geïnvesteerd in aanvullende onderwijs capaciteit. Door deze extra capaciteit hebben de faculteiten meer tijd gecreëerd voor onderwijsvoorbereiding, een back-up pool ingezet voor uitval van docenten door corona én kregen studenten geneeskunde de mogelijkheid om vaardigheidstrainingen in te halen. De intensieve inzet van ICT in het online en hybride onderwijs, vroeg ook om extra IT-ondersteuning.

UM - NPO Onderwijs in k€	Geplande inzet	Realisatie 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Totaal verwachte inzet
Extra hulp voor de klas					
Doelsubsidie (jul-dec 2021)		725			725
NPO-middelen (2022)			728		728
Actieplannen:					
Additionele docent-capaciteit (onderwijsvervanging)	1.331	585	694	146	1.426
IT-ondersteuning en handhaving van maatregelen	122	145	34	0	179
Totale kosten	1.453	730	728	146	1.604
Verschil					-151

De doelsubsidie is in 2021 volledig ingezet (k€725), waarbij de nadruk lag op de aanvullende onderwijs capaciteit en extra IT-ondersteuning. De komende periode zetten we het bedrag op vergelijkbare wijze in. Op totaalniveau verwachten we een overbesteding van k€151, afkomstig uit eigen middelen.

Welzijn studenten en sociale binding met de opleiding

De UM heeft gekozen voor vier acties binnen het thema 'Welzijn en sociale binding met de opleiding' uit Bijlage 1 van het Bestuursakkoord: extra begeleiding, extra faciliteiten, extra contactmomenten en proactieve benadering.

Extra begeleiding

Alle faculteiten zetten NPO-middelen in om passende ondersteuning te bieden aan studenten die door de pandemie mentale problemen of problemen met studievoortgang, of achterstanden hebben opgelopen. Dat doen we met extra begeleiding en aandacht in de klas door docenten of het stimuleren van samenwerking tussen studenten, maar ook door het aanstellen van extra studieadviseurs en mentoren. Faculteiten organiseren ook activiteiten zoals studiegroepen (sociale omgeving) en bezinnings- of anticipatieweken om de eenzaamheid en stress bij studenten te verminderen. Studenten en medewerkers kunnen gebruikmaken van een on-campus stress- en prikkelvrije plek in een speciaal hiervoor ontwikkelde cabine: de [Mindfulness](#) in de Universiteitsbibliotheek Binnenstad.

Het SSC, waaronder de UM-psychologen, UM-studentendecanen en het Disability Office, heeft een coördinerende rol bij de NPO-plannen en –middelen van de faculteiten. Ze bewaakt de toegankelijkheid van de activiteiten voor alle studenten en biedt zelf een groot pakket aan welzijn bevorderende activiteiten aan (zie hoofdstuk 3.1.1). Als gevolg van de coronapandemie is dit pakket uitgebreid dankzij NPO-middelen. Het bestaande aanbod van de [Wellbeing Movement UM](#) is vergroot met een tweede Wellbeing Week/Festival in het voorjaar 2022, er zijn extra middelen ingezet om het prestatieniveau en de reactietermijn van de studentendecanen op peil te houden (gezien het groeiend aantal corona gerelateerde vragen) en samen met de lokale GGD en UM-HR-afdeling is een nieuw protocol opgesteld voor het registreren van besmettingen onder studenten.

Het SSC heeft een medewerker aangesteld die samenwerkt met studie- en studentenverenigingen. Zo is er een groepsaanbod ontwikkeld, dat past bij de behoeften van onze studenten en is het opleidingsaanbod van de UM-studentenpsychologen en UM Career Services beschikbaar gesteld voor studieadviseurs, consulten en mentoren bij de faculteiten. In samenwerking met MUMC+ en FHML hebben we workshops voor studenten en medewerkers aangeboden om de weerbaarheid te vergroten vanuit het concept 'positieve gezondheid'.

Extra faciliteiten

De coronapandemie heeft natuurlijk ook gevolgen op facilitaire aspecten. Studenten hadden behoefte aan extra hulp bij het gebruik van software en technische systemen. Daarom hebben we de bereikbaarheid van de studentenservicebalies, waar ze met hun vragen terecht kunnen, verbeterd. De examencommissies kregen bovendien te maken met een grote stijging aan verzoeken en bezwaren door de geldende overheidsregels. Om achterstanden en vertragingen in de besluitvorming door de examencommissies te voorkomen hebben we de personele capaciteit vergroot en hebben we processen geoptimaliseerd of gedigitaliseerd.

Extra contactmomenten

Zodra de overheidsregels het weer toelieten hebben we ingezet op activiteiten die studenten weer fysiek bij elkaar brengen en het sociale aspect van onze universiteit versterken. Denk aan extra onderwijs-gerelateerde activiteiten, sportactiviteiten zoals yoga- en meditatie sessies, meer aandacht voor afstudeerceremonies en het aanbieden van studentenactiviteiten op de campus, zoals het studentenraadsverkiezingsdebat, een symposium over diversiteit en inclusiviteit en een carrière-event.

Proactieve benadering

We hebben proactief ingezet op het verbeteren van de informatievoorziening over het Nederlandse zorgstelsel en een laagdrempelige toegang tot gezondheidszorg, met name voor de grote groep internationale studenten. We bieden extra sociale activiteiten aan om het studentenwelzijn en de cohesie binnen facultaire studentengemeenschappen te verbeteren. Daarbij wordt gewerkt aan nieuw UM-beleid op het gebied van toegankelijkheid (denk hierbij aan de rol van het Disability Office)

en meer ondersteuning aan studenten met een functiebeperking of chronische ziekte.

UM - NPO Onderwijs in k€	Geplande inzet	Realisatie 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Totaal verwachte inzet
Student wellbeing					
NPO-middelen		1.886	1.400		3.286
Actieplannen:					
- Meer ondersteuning voor studenten	2011	300	1.054	637	1.991
- Extra faciliteiten voor studenten	559	66	353	216	635
- Meer contactmomenten tussen studenten	343	41	163	108	311
- Pro-actieve benadering bij kwetsbare studenten en studenten met zorgen of het welzijn.	365	40	139	170	348
Totale kosten	3.278	447	1.710	1.130	3.286
Vershil					0

Doordat we de middelen in lijn met ons plan van aanpak spreiden over de academische jaren 2021-2022 en 2022-2023, is de realisatie over 2021 lager dan de ontvangen middelen. De resterende middelen uit 2021 worden volgens plan en naar verwachting ingezet in 2022 en 2023. Bij activiteiten die moeten zorgen voor meer contactmomenten tussen studenten, is er sprake van onderbesteding in 2021 vanwege de langer aanhoudende coronamaatregelen.

Ondersteuning en begeleiding op het gebied van coschappen medische opleidingen

De opgelopen vertragingen in coschappen door geneeskunde-studenten als gevolg van coronapandemie zijn ernstig. FHML zet de NPO-middelen in om het aantal coschap-plaatsen voor Geneeskunde te verhogen en zo wachttijden voor klinische stages te voorkomen. Daarvoor hebben we deze acties opgezet:

- Het aanstellen van een coördinatieteam;
- Uitbreiding van stageplaatsen voor sociale geneeskunde;
- Nieuwe stageplaatsen voor Huisartsgeneeskunde;
- Nieuwe stageplaatsen in de geriatrie;
- Coördinatie en uitvoering extra stageplaatsen in 2020/2021. Dit betreft een aanvulling en wordt in februari 2022 besproken met de facultaire medezeggenschap.

UM - NPO Onderwijs in k€	Geplande inzet	Realisatie 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Totaal verwachte inzet
Coschappen					
NPO-middelen		848	0		848
Actieplannen:					
Extra coschapplaatsen	848	172	177	0	350
Extra (inhaal)stages	0	399	238	0	637
Totale kosten	848	571	416	0	987
Vershil					-140

De extra coschapplaatsen creëren we voor een lager bedrag dan initieel verwacht in het plan van FHML. Zo ontstaat er ruimte om, naast de coschappen, middelen te investeren in extra (inhaal) stages. Naar verwachting worden de beschikbare middelen overschreden met k€140; dit financieren we uit eigen middelen.

Landelijke projecten (in- en doorstroom en welzijn)

Op landelijk niveau is afgesproken dat instellingen een deel van de NPO-middelen gezamenlijk – of met een cluster van instellingen - inzetten voor het thema studentenwelzijn. Zo willen we efficiëntie en kennisdeling binnen de sector bevorderen en meer zichtbaarheid van acties op dit thema namens de sector.

De instellingen trekken gezamenlijk op rond de volgende thema's:

1. Community vorming studenten
2. E-health modules studenten
3. Trainingen studenten (De UM is samen met Universiteit Twente trekker van het onderdeel Kennisdeling, en met Universiteit van Tilburg trekker van het onderdeel Sociale Veiligheid)
4. Trainingen staf
5. Informatievoorziening begeleidingsketen

UM - NPO Onderwijs in k€	Geplande inzet	Realisatie 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Totaal verwachte inzet
Landelijke bijdrage					
NPO-middelen		61	61		122
Actieplannen:					
Landelijke projecten: Student wellbeing	41	0	41	0	41
Landelijke projecten: Doorstroom	81	1	80	0	81
Totale kosten	122	1	121	0	122
Vershil					0

De financiële bijdrage aan de landelijke projecten, verdeeld over de thema's Welzijn en Doorstroom, was in 2021 beperkt. De middelen blijven beschikbaar voor 2022.

2.2.3 NPO-bestuursakkoord: onderzoek

De NPO-middelen voor onderzoek zijn deels gekoppeld aan de UM-compensatieregeling waar vertraagde onderzoekers (promovendi en postdocs) een contractverlenging mee kunnen krijgen. De compensatie vanuit NWO voor vertraagd onderzoek zetten we hier ook voor in. Iedere faculteit heeft een 'Delay Committee' ingesteld die periodiek bij elkaar komt om de aanvragen van onderzoekers te beoordelen. Zo kwam de 'Delay Committee' van SBE viermaal bij elkaar en hanteerde het een set van richtlijnen bij haar besluitvorming. Het ging vooral om corona gerelateerde problemen, zoals onmogelijkheid om data te verzamelen of mantelzorgverantwoordelijkheden. De UM heeft de middelen in 2021 als volgt ingezet:

doorgezet naar het azM. UM en azM hebben in een bestuurlijk akkoord afgesproken dat het azM de middelen doorzet naar FHML, met onderlinge verrekening voor gerealiseerde kosten door contractverlengingen bij het azM. De tabel geeft het aantal geholpen onderzoekers en de kosten weer voor UM. Daarnaast zijn er in 2021 door het azM 2 onderzoekers geholpen middels NPO (k€ 80). UM legt verantwoording af richting medezeggenschap over alle NPO-onderzoeksmiddelen en richting OCW via de VSNU- en NFU-lijn.

Naast NPO-middelen heeft UM ook eigen middelen ingezet om onderzoekers met tijdelijke contracten te helpen. Bijvoorbeeld door in het inzetten van de lumpsum die we hebben ontvangen vanuit NWO.

UM - NPO Onderzoek	Aantal geholpen onderzoekers 2021	Totale kosten 2021 in k€
NPO Steunprogramma voor herstel en perspectief onderzoekers	90	3.321
- VNSU-lijn	25	1.011
- NFU-lijn	65	2.310

UM - NPO Onderzoek	Aantal geholpen onderzoekers 2021 (bij benadering)
Eigen middelen en financiële maatregelen	17

Faculteiten hebben op eigen wijze niet-financiële steun geboden aan promovendi. Zo werden Town Hall meetings georganiseerd. FSE opende haar laboratoria zoveel mogelijk volgens geldende coronamaatregelen en bij FASoS was er extra aandacht voor het welzijn van onderzoekers. Hierdoor werd de impact van corona gerelateerde vertragingen verminderd.

De middelen via de NFU-lijn (M€4.927 in 2021 en 2022) lopen wettelijk via de werkplaatsfunctie en worden onverwijld